

УДК 336.221.4:334.722(477+44+438)

Кулинич Мирослава,
кандидат економічних наук, доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра обліку і оподаткування,
м. Луцьк, Україна;
ORCID ID 0000-0001-9024-2924
e-mail: kulmiros@gmail.com

Літвінчук Володимир,
здобувач освіти спеціальності Облік і оподаткування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра обліку і оподаткування,
м. Луцьк, Україна;
ORCID ID 0009-0004-6966-5745,
e-mail: volodumur2003lit@gmail.com

Захарчук Ілля,
здобувач освіти спеціальності Облік і оподаткування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра обліку і оподаткування,
м. Луцьк, Україна;
ORCID ID 0009-0000-9172-3164,
e-mail: zalant145@gmail.com

Гузьо Максим,
здобувач освіти спеціальності Облік і оподаткування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра обліку і оподаткування,
м. Луцьк, Україна;
ORCID ID 0009-0003-3310-6004,
e-mail: guziocheckmate462@gmail.com

<https://doi.org/10.29038/2786-4618-2025-02-42-50>

СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ: ДОСВІД УКРАЇНИ, ПОЛЬЩІ І ФРАНЦІЇ

Вступ. У сучасних умовах глобалізації та інтеграції національних економік особливої ваги набувають податкові системи різних країн, зокрема тих, що стосуються малого бізнесу та самозайнятості. Спрощені системи оподаткування забезпечують можливість зниження адміністративного та податкового навантаження, стимулюючи розвиток підприємництва. Україна, Франція та Польща мають власні моделі таких систем, що відображають різні підходи до регулювання малого бізнесу в контексті європейських стандартів.

Мета. Метою статті є порівняльний аналіз спрощених систем оподаткування фізичних осіб-підприємців у трьох юрисдикціях — Україні, Франції та Польщі — з акцентом на ключові відмінності у податкових ставках, лімітах доходу, праві на залучення працівників, соціальних внесках та законодавчих обмеженнях.

Методи. У процесі дослідження використано методи порівняльного аналізу, системного узагальнення, а також елементів графічної візуалізації для наочного зіставлення параметрів спрощених систем. Аналіз базувався на чинних нормативно-правових актах України, Франції та Польщі, а також офіційних аналітичних джерелах і наукових публікаціях.

Результати. У статті здійснено порівняльний аналіз трьох моделей спрощеного оподаткування, що діють для фізичних осіб-підприємців в Україні, Франції та Польщі. Розглянуто ключові параметри: умови входу в систему, ліміти доходів, податкові ставки, дозволені види діяльності, правила залучення працівників та соціальні внески. Українська модель представлена чотирма групами платників єдиного податку з чіткою градацією. Французька *Entreprise Individuelle* охоплює три режими, що враховують розмір обороту і забезпечують поступовий перехід між формами оподаткування. Польська *JDG* пропонує чотири податкові

підходи, зокрема найвищий ліміт доходу (до 2 млн євро) при спрощеному обліку. Наведена порівняльна діаграма візуалізує різницю в можливостях кожної системи.

Висновки. Кожна із розглянутих систем має власні переваги й обмеження. Українська - деталізована та зручна для малого бізнесу, але з відносно низькими лімітами доходу. Французька - орієнтована на соціальний захист і гнучкий перехід між режимами. Польська - найбільш ліберальна щодо обсягів діяльності, проте вимагає значних соціальних відрахувань. Отримані результати є корисними для підприємців і формування податкової політики в умовах євроінтеграції.

Ключові слова: оподаткування, облік, звітність, ФОП, *Entreprise Individuelle*, *Jednoosobowa Działalność Gospodarcza*, податкова система, податкові ставки, ліміти доходу, соціальні внески, малий бізнес, ЄС.

Myroslava Kulynych,
PhD in Economics, Associate Professor,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Department of Accounting and Taxation,
Lutsk, Ukraine

Volodymyr Litvinchuk,
Student of Accounting and Taxation,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Department of Accounting and Taxation,
Lutsk, Ukraine

Illya Zakharchuk,
Student of Accounting and Taxation,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Department of Accounting and Taxation,
Lutsk, Ukraine

Maksym Huzo,
Student of Accounting and Taxation,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Department of Accounting and Taxation,
Lutsk, Ukraine

SIMPLIFIED TAXATION, ACCOUNTING AND REPORTING SYSTEMS: THE EXPERIENCE OF UKRAINE, POLAND AND FRANCE

Introduction. In the modern context of globalization and the integration of national economies, taxation systems — particularly those affecting small businesses and self-employment — play an increasingly important role. Simplified taxation regimes reduce administrative and fiscal burdens, stimulating entrepreneurial activity. Ukraine, France, and Poland have developed their own models of such systems, reflecting diverse approaches to small business regulation in line with European standards.

The purpose of the article. The purpose of this article is to conduct a comparative analysis of simplified taxation systems for individual entrepreneurs in three jurisdictions — Ukraine, France, and Poland — with a focus on key differences in tax rates, income limits, hiring rights, social contributions, and legal restrictions.

Methods. The research applies methods of comparative analysis, systemic generalization, and graphical visualization to clearly illustrate the parameters of simplified taxation systems. The analysis is based on current legal frameworks in Ukraine, France, and Poland, as well as official analytical sources and academic publications.

Results. The article presents a comparative review of three simplified taxation models applied to individual entrepreneurs in Ukraine, France, and Poland. It examines key aspects such as eligibility criteria, income thresholds, tax rates, permitted types of activity, rules for hiring employees, and social contributions. Ukraine's system is structured into four groups of single tax payers with clearly defined parameters. France's *Entreprise Individuelle* includes three regimes that vary according to turnover and allow a gradual transition between tax forms. Poland's JDG offers four taxation methods, including the highest income limit (up to €2 million) under simplified reporting. A comparative diagram visually illustrates the range of possibilities for entrepreneurs under each system.

Conclusions. Each of the examined systems has its own strengths and limitations. The Ukrainian model is detailed and suitable for small businesses but has relatively low income thresholds. The French system prioritizes social protection and offers a flexible transition between regimes. The Polish approach is the most liberal in terms of activity volume but requires significant social contributions. The findings are relevant for entrepreneurs and for shaping tax policy in the context of European integration.

Keywords: taxation, accounting, reporting, FOP, Entreprise Individuelle, Jednoosobowa Działalność Gospodarcza, tax system, tax rates, income limits, social contributions, small business, EU.

Jel Classification: H 25, K 34

Вступ. Спрощені системи оподаткування відіграють важливу роль у підтримці малого та середнього бізнесу в різних країнах, надаючи підприємцям можливість зменшувати податкове навантаження, спрощувати облік і звітність, а також зосереджуватися на розвитку своєї справи. В Україні, Франції та Польщі ці системи мають свої унікальні особливості, але їхньою спільною метою є створення сприятливих умов для самозайнятих осіб, фрілансерів і невеликих підприємств. Кожна країна адаптувала свої податкові режими до економічних реалій, враховуючи специфіку видів діяльності, рівня доходів і адміністративних вимог. У цьому тексті детально розглядаються спрощені системи оподаткування в Україні (ФОП), Франції (Entreprise Individuelle) та Польщі (Jednoosobowa Działalność Gospodarcza), включаючи їхні ключові характеристики, податкові ставки, обмеження, умови застосування та особливості адміністрування, щоб підприємці могли краще зрозуміти можливості, які пропонують ці системи.

Огляд літератури. Різноманітним питанням теорії та практики застосування спрощеної системи оподаткування в Україні приділялась велика увага у працях багатьох вітчизняних науковців, серед яких Д. Дема, І. Шевчук [8], І. Козинець, О. Кравченко [9] та інші. Віддаючи належне працям дослідників, слід зазначити, що вони займалися вивченням української системи, не вдаючись до порівнянь з іноземними аналогами. Саме тому, застосовуючи різноманітні довідникові джерела [1-6], та спираючись на нормативно-правову базу України, Польщі та Франції [7,10,11] автори дослідили та порівняли наявні спрощені системи оподаткування в цих країнах.

Мета дослідження. Метою статті є комплексне порівняння трьох систем спрощеного оподаткування, що застосовуються до фізичних осіб-підприємців (ФОП) в Україні, Франції (Entreprise Individuelle) та Польщі (Jednoosobowa Działalność Gospodarcza), а також ідентифікація їхніх переваг, недоліків та особливостей застосування в контексті національного законодавства.

Основними завданнями є:

- Проаналізувати податкові режими, що застосовуються до малого бізнесу та самозайнятих осіб в Україні, Франції та Польщі.
- Описати умови допуску до спрощеної системи, обмеження щодо видів діяльності та граничні розміри доходів у кожній з країн.
- Дослідити можливості залучення найманих працівників, ставки податку, а також правила нарахування та сплати соціальних внесків у порівнюваних юрисдикціях.

Такий підхід дозволить всебічно оцінити специфіку спрощених систем оподаткування та визначити фактори, що впливають на їх ефективність та привабливість для підприємців у різних країнах.

Матеріали та методи дослідження. У ході дослідження використано комплексний підхід, що поєднує елементи теоретичного аналізу, порівняльного методу та системного підходу. Основою аналізу стали чинні законодавчі та нормативно-правові акти України, Франції та Польщі, що регулюють діяльність фізичних осіб-підприємців та спрощені системи оподаткування. Для забезпечення достовірності та актуальності даних, були залучені офіційні статистичні матеріали та роз'яснення від державних податкових та фінансових органів цих країн, зокрема, інформація з довідкових веб-порталів.

Результати дослідження. В Україні спрощена система оподаткування, обліку та звітності є важливим інструментом для підтримки малого та середнього бізнесу. Вона дозволяє фізичним

особам-підприємцям (ФОП) і юридичним особам значно зменшити податкове навантаження, спростити ведення бухгалтерії та мінімізувати адміністративні процедури. Правила функціонування цієї системи детально регламентовані розділом XIV Податкового кодексу України, який встановлює чотири групи платників єдиного податку, кожна з яких має свої ліміти доходів, ставки податків і вимоги до ведення господарської діяльності. До спрощеної системи не можуть долучитися суб'єкти, які займаються видобутком і продажем корисних копалин, організацією азартних ігор і лотерей, наданням фінансових послуг, таких як банківська діяльність чи страхування, а також продажем електроенергії.

Перша група спрощеної системи в Україні призначена виключно для фізичних осіб-підприємців, які працюють самостійно без залучення найманих працівників. Ця група підходить для тих, хто тільки розпочинає свою діяльність і має невеликі масштаби бізнесу. Друга група також охоплює ФОП, але дозволяє наймати до 10 працівників, що дає змогу розширювати діяльність. Третя група відкрита як для фізичних, так і для юридичних осіб, що забезпечує ширші можливості для вибору видів діяльності та організаційних форм. Четверта група створена спеціально для сільськогосподарських товаровиробників, де ключовою умовою є те, що дохід від реалізації сільськогосподарської продукції має становити не менше 75% загального доходу. Ставка єдиного податку для першої групи становить до 10% від прожиткового мінімуму, встановленого на 1 січня поточного року, для другої — до 20% від мінімальної заробітної плати. У третій групі ставка є фіксованою: 5% від доходу для тих, хто не є платником ПДВ, і 3% для платників ПДВ. Для четвертої групи ставки залежать від площі сільськогосподарських угідь і їхньої нормативної грошової оцінки, як зазначено в пункті 293.9 статті 293 Податкового кодексу України [7].

Військовий збір в Україні також варіюється залежно від групи. Для першої, другої та четвертої груп він становить 10% від мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня поточного року. У третій групі цей збір розраховується як 1% від фактичного доходу підприємця чи юридичної особи. Граничний обсяг доходу для першої групи у 2024 році становить 1 185 700 грн (167 мінімальних зарплат), а у 2025 році — 1 336 000 грн. Для другої групи ці показники значно вищі: 5 921 400 грн у 2024 році та 6 672 000 грн у 2025 році (834 мінімальні зарплати). Третя група дозволяє дохід до 8 285 700 грн у 2024 році та 9 336 000 грн у 2025 році (1167 мінімальних зарплат). У четвертій групі обмеження стосуються структури доходу, а не його грошового обсягу. Щодо найманих працівників, перша група не допускає їх використання, друга дозволяє до 10 працівників, тоді як третя та четверта групи не мають таких обмежень, що дає змогу вести більш масштабну діяльність. Податковий період для першої та другої груп становить один рік, що спрощує звітність, а для третьої та четвертої — квартал, що дозволяє частіше коригувати фінансову звітність [7].

Спрощена система в Україні є зручним і ефективним інструментом для підприємців, особливо для тих, хто тільки розпочинає бізнес або працює в невеликих масштабах.

На думку науковців Д. Деми і І. Шевчука, спрощена система оподаткування в Україні виконала основне своє завдання, посприявши розвитку та розширенню малого підприємництва [8].

Проте, науковці І. Козинець і О. Кравченко зазначають, що Спрощена система оподаткування є важливою складовою частиною державної податкової політики та має ряд переваг, які мають забезпечити розвиток підприємництва в Україні, однак, поряд із перевагами існують недоліки, які необхідно ліквідувати шляхом реформ, при цьому слід враховувати політичну та соціально-економічну обстановку в нашій державі, а також національні та регіональні особливості розвитку суб'єктів малого підприємництва [9].

Спрощена система оподаткування значно зменшує бюрократичні процедури та оптимізує податкове навантаження, дозволяючи підприємцям зосередитися на розвитку своєї справи. Наприклад, перша група ідеально підходить для самозайнятих осіб, які працюють самостійно, таких як ремісники чи фрілансери. Друга та третя групи дозволяють масштабувати бізнес за рахунок найманих працівників і ширшого вибору видів діяльності. Четверта група є особливо вигідною для сільськогосподарських виробників завдяки пільговим умовам оподаткування. Однак підприємцям слід пам'ятати про обмеження системи, такі як заборона на певні види діяльності (азартні ігри, продаж електроенергії) чи перевищення лімітів доходу, що призводить до переходу на загальну

систему оподаткування. Ретельне вивчення умов і вимог дозволяє уникнути неприємних сюрпризів і забезпечує ефективне використання переваг спрощеної системи.

У Франції аналогом українського ФОП є *Entreprise Individuelle* (EI), яка дозволяє фізичній особі вести підприємницьку діяльність від свого імені без створення окремої юридичної особи. Ця форма охоплює широкий спектр діяльності, включаючи комерційну (продаж товарів), ремісничу, промислову та ліберальну (надання послуг). Відсутність вимоги до внесення статутного капіталу та спрощена процедура реєстрації роблять EI привабливим вибором для малих підприємців, які прагнуть гнучкості та мінімізації бюрократичних бар'єрів. Після лютого 2022 року для EI запроваджено автоматичне розмежування особистого та професійного майна, що захищає особисті активи підприємця, такі як житло чи заощадження, від претензій кредиторів у разі професійних боргів [1]. Це суттєво знижує фінансові ризики, особливо для тих, хто займається торгівлею чи наданням послуг.

Податкова система для EI у Франції передбачає три основні режими: *Régime Micro*, *Régime Réel Simplifié* та *Régime Réel Normal*. Для мікропідприємств (*Micro-Entreprise*) встановлено порогові значення обороту: 188 700 євро для торгівлі та 77 700 євро для надання послуг. У межах цього режиму оподаткування базується на фіксованих ставках абатменту: 71% для торгівлі, 50% для послуг категорії *Bénéfices Industriels et Commerciaux* (BIC) і 34% для *Bénéfices Non Commerciaux* (BNC) [11]. Це означає, що оподатковується лише певна частка обороту, що є вигідним для підприємців із низькими витратами, таких як фрілансери чи дрібні торговці. Проте мікропідприємці не мають права відраховувати операційні витрати чи амортизувати обладнання, що може бути обмеженням для бізнесів із високими затратами, наприклад, торгівлі товарами з великими закупівельними витратами.

Для підприємців із вищим оборотом (до 840 000 євро для торгівлі та 254 000 євро для послуг) застосовується *Régime Réel Simplifié*, який дозволяє відраховувати професійні витрати, такі як закупівля товарів, оренда приміщень чи транспортні затрати. При обороті понад ці межі діє *Régime Réel Normal*, який вимагає детального бухгалтерського обліку, але забезпечує максимальну гнучкість у відрахуванні витрат. Щодо податку на додану вартість (TVA), підприємства з оборотом до 85 000 євро для торгівлі або 37 500 євро для послуг звільняються від його сплати за франшизою, що спрощує облік для дрібних підприємців. При перевищенні цих порогів ПДВ сплачується щорічно у спрощеному режимі (з двома авансовими платежами: 55% у липні та 40% у грудні) або щомісяця у нормальному режимі. Для торговців це вигідно через можливість відрахування вхідного ПДВ, тоді як для постачальників послуг із меншим оборотом франшиза часто є кращим вибором через простоту обліку [1].

Окрім податку на доходи та ПДВ, EI у Франції сплачують місцеві податки, такі як *Cotisation Foncière des Entreprises* (CFE), що залежить від місця розташування та розміру підприємства, і *Cotisation sur la Valeur Ajoutée des Entreprises* (CVAE) для бізнесів із оборотом понад 500 000 євро. Соціальні внески включають відрахування на пенсію, медичне страхування, сімейні виплати та інші потреби. Для мікропідприємців у режимі *Prélèvement Forfaitaire Libératoire* соціальні внески становлять 12,3% для торгівлі, 21,2% для послуг BIC і 24,6% для BNC. Цей режим дозволяє сплачувати податки та внески одним платежем (1% від обороту для торгівлі, 1,7% для послуг BIC, 2,2% для BNC плюс соціальні внески), що спрощує адміністрування для дрібних підприємців із доходом домогосподарства до 26 070 євро на рік [1].

У Польщі найпоширенішою формою індивідуального підприємництва є *Jednoosobowa Działalność Gospodarcza* (JDG), яка реєструється через Центральний реєстр та інформацію про господарську діяльність (CEIDG). Ця форма дозволяє фізичній особі вести бізнес від свого імені без створення окремої юридичної особи, забезпечуючи простоту реєстрації та управління. Підприємець несе особисту відповідальність за всіма зобов'язаннями, а вибір податкової системи залежить від виду діяльності та доходу. Деякі сфери, такі як консалтинг, юридичні, фінансові послуги, діяльність, пов'язана з авторськими правами, патентами чи криптовалютами, а також професії, що вимагають спеціальних ліцензій (наприклад, лікарі чи аудитори), не дозволяють застосовувати

спрощене оподаткування. Також обмеження стосуються співпраці з колишнім роботодавцем на аналогічних умовах у тому ж році.

JDG передбачає чотири системи оподаткування: загальну, лінійну, паушальну та податкову карту [10]. Загальна система використовує прогресивну шкалу: 12% для доходу до 120 000 PLN і 32% для суми вище цього порогу, що вигідно для підприємців із невеликими доходами через можливість використання пільг і відрахувань. Лінійний податок становить 19% незалежно від доходу, що зручно для високоприбуткових бізнесів, але не передбачає пільг. Паушальне оподаткування застосовує фіксовані ставки від 2% до 17% залежно від виду діяльності, що є вигідним для бізнесів із низькими витратами, оскільки податок нараховується з усього доходу [5]. Податкова карта передбачає сплату фіксованої суми, визначеної податковими органами з урахуванням виду діяльності, місця її ведення та кількості працівників, і не вимагає детального обліку, але доступна лише для певних категорій підприємств.

Фінансові обмеження для JDG включають ліміт доходу для паушального оподаткування — 2 млн євро на рік. Щомісячні внески до Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) становлять приблизно 1400 PLN, а медичне страхування розраховується як 9% від половини мінімальної зарплати або 4,9% для тих, хто обрав лінійний податок [4]. При доході понад 200 000 PLN на рік потрібна реєстрація як платника ПДВ зі ставкою 23%. ПДВ також є обов'язковим для певних видів діяльності, таких як продаж дорогоцінних металів, акцизних товарів, нових транспортних засобів, юридичних і консалтингових послуг [6]. Звільнення від ПДВ можливе для медичних, освітніх і фінансових послуг, таких як управління інвестиційними фондами чи страхування.

Соціальні внески до ZUS для JDG включають пенсійне страхування (19,52% від бази нарахування), страхування на випадок непрацездатності (8%), страхування від нещасних випадків (1,67–3,33% залежно від рівня ризику професії) та внесок до Фонду праці (2,45%) [4]. JDG може співпрацювати з фізичними та юридичними особами, оформлюючи угоди через контракти чи фактури, а при роботі з міжнародними партнерами необхідно враховувати податкові та юридичні особливості зовнішньоекономічної діяльності.

Проаналізувавши системи оподаткування, ми створили діаграму ілюструє порівняння лімітів річного доходу (€), встановлених для підприємців у трьох європейських країнах — Україні, Польщі та Франції. Вона охоплює різні податкові режими (спрощені та загальні), які визначають максимальний дохід, при якому підприємець може залишатися у відповідній системі оподаткування.

Рис.1 Порівняння лімітів доходу за податковими режимами

*Складено на основі [1-10]

З наведеного порівняння видно, що найбільші ліміти для малого бізнесу передбачені у Польщі (паушальна система — до 2 млн євро) та у Франції (реальна спрощена система — до 840 тис. євро для торгівлі). Ліміти в Україні є значно нижчими, що обмежує можливості для масштабування бізнесу в межах спрощеної системи. Таким чином, податкові умови в ЄС є більш сприятливими для розвитку підприємництва при вищих обсягах доходу.

Зробивши аналіз ми дійшли висновку, що спрощених системах оподаткування в Україні, Франції та Польщі можна побачити як спільні риси, так і суттєві відмінності в підходах до оподаткування малого бізнесу. Основні параметри, що враховуються при порівнянні, включають граничний обсяг доходу, мінімальні соціальні внески, кількість мінімальним зарплатам у межах ліміту, податкові ставки, можливість використання спрощеного бухгалтерського обліку, а також обмеження щодо видів діяльності.

В Україні спрощена система найбільш деталізована за рівнями, поділяючись на чотири групи, де кожна має чітко визначені граничні обсяги доходу. Наприклад, на 29 травня 2025 року ліміти для першої, другої та третьої групи без ПДВ становлять відповідно 28 380 €, 141 728 € та 198 317 €, що еквівалентно 167, 834 та 1167 мінімальним зарплатам. Це створює логічну градацію можливостей для підприємців залежно від масштабів їхньої діяльності. Важливо, що навіть при високих доходах (до 9,3 млн грн) ФОП можуть залишатися у третій групі, що забезпечує гнучкість і мінімізацію податкових зобов'язань за умови дотримання ліміту[7].

Французька система також передбачає поетапність і залежність від виду діяльності: мікропідприємства з продажу товарів мають ліміт у 188 700 €, тоді як для сфери послуг встановлено обмеження у 77 700 €. При цьому кількість мінімальних зарплат, які покриває цей ліміт, суттєво нижча, ніж в Україні: лише 105 мінімальних зарплат для торгівлі та 43 для послуг, що свідчить про високий рівень мінімальної зарплати у Франції. Водночас система передбачає поступовий перехід до складніших режимів (спрощений та звичайний реальний облік) залежно від обороту, що забезпечує адаптацію податкового навантаження до масштабів бізнесу. Крім того, французька система вирізняється високим рівнем соціальних гарантій та захисту особистих активів підприємця[2-3].

У Польщі найліберальнішою є паушальна система з лімітом доходу до 2 000 000 € (понад 1,6 тис. мінімальних зарплат), що суттєво перевищує аналогічні показники в Україні та Франції. Це дозволяє польським підприємцям вести значний за обсягами бізнес із фіксованими ставками податку від 2% до 17% залежно від виду діяльності. Водночас загальна система з прогресивною ставкою (12% та 32%) і лінійна (19%) орієнтовані на більші доходи та забезпечують можливість відрхування витрат. Проте соціальні внески у Польщі є відносно високими й обов'язковими (приблизно 1400 PLN на місяць плюс медичне страхування), що може бути суттєвим навантаженням для підприємців на старті. Також існують обмеження щодо застосування спрощених режимів для окремих професій та видів діяльності[4-6].

Дискусія. Отримані результати комплексного порівняльного аналізу спрощених систем оподаткування в Україні, Франції та Польщі підтверджують їхнє вагоме значення для підтримки та розвитку малого та середнього бізнесу, проте також висвітлюють низку викликів та особливостей, які постають перед підприємцями в кожній з цих юрисдикцій. З одного боку, спрощені системи оподаткування, як показало дослідження, забезпечують ключові переваги: зниження адміністративного та податкового навантаження, спрощення обліку та звітності, що є критично важливим для новостворених бізнесів та самозайнятих осіб. Зокрема, українська модель з її розподілом на групи є досить гнучкою, а французька система надає високий рівень соціальної захищеності. Польська система, попри початкове високе соціальне навантаження, пропонує ліберальніші ліміти доходу, що стимулює масштабування бізнесу. Ці системи, за своєю суттю, спрямовані на стимулювання підприємницької активності та виведення бізнесу з "тіні". З іншого боку, надмірна простота або невідповідність реальним економічним умовам може створювати певні ризики та недоліки. У результаті, дискусія щодо спрощеної системи оподаткування виходить за межі простої оцінки "переваг та недоліків". Вона зосереджується на пошуку оптимального балансу між стимулюванням підприємництва, забезпеченням соціальної справедливості та наповненням державного бюджету. Це передбачає не лише технічні зміни у податкових ставках чи лімітах, а й

стратегічне бачення ролі малого бізнесу в національній економіці, з урахуванням міжнародного досвіду та національних особливостей розвитку. Лише за таких умов спрощена система може стати ефективним інструментом для сталого розвитку економіки та підтримки підприємницької ініціативи.

Висновки. Порівняння спрощених систем оподаткування в Україні, Франції та Польщі демонструє наявність спільної мети — підтримка малого підприємництва — однак із суттєво різними підходами до її реалізації. Українська модель забезпечує зрозумілу й деталізовану структуру, що дозволяє адаптувати податкове навантаження до масштабу діяльності, однак відзначається відносно низькими граничними лімітами доходу. Французька система вирізняється високим рівнем соціального захисту підприємців, простотою старту й поступовим ускладненням податкового обліку з ростом обороту. Польська модель найбільш ліберальна за доходами, що допускаються в межах паушальної системи, проте передбачає обов'язкові й доволі високі соціальні внески, які можуть створювати фінансові труднощі на етапі запуску бізнесу.

Таким чином, кожна з розглянутих систем має як переваги, так і обмеження. Вибір оптимального податкового режиму має ґрунтуватися на індивідуальних факторах: вид діяльності, очікуваний дохід, наявність найманих працівників та рівень готовності до ведення бухгалтерського обліку. Отримані результати можуть бути корисними як для діючих підприємців, так і для розробників податкової політики в контексті гармонізації національного законодавства з європейськими підходами.

Джерела і література

1. Cazenave L. Quelle est la fiscalité en vigueur pour une entreprise individuelle? *Legalstart*. URL: <https://www.legalstart.fr/fiches-pratiques/entreprise-individuelle/quel-regime-fiscal-pour-votre-entreprise-individuelle/>
2. Fiscalité de l'entreprise individuelle : que faut-il savoir ?. *Legalstart.fr* | *Création et gestion d'entreprise, dépôt de marque, recouvrement*. URL: <https://www.legalstart.fr/fiches-pratiques/entreprise-individuelle/quel-regime-fiscal-pour-votre-entreprise-individuelle/#impot-en-entreprise-individuelle--quelles-sont-les-taxes-a-payer> (дата звернення: 29.05.2025).
3. Impôt sur le revenu - Calcul de l'impôt. *Accueil* | *Service-Public.fr*. URL: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F34328> (дата звернення: 29.05.2025).
4. Jakie składki na ubezpieczenia społeczne płaci przedsiębiorca do ZUS. *Strona główna* | *Biznes.gov.pl - Serwis informacyjny-uslugowy dla przedsiębiorcy*. URL: <https://www.biznes.gov.pl/pl/portal/00274> (дата звернення: 22.05.2025).
5. Podatek liniowy. *Strona główna* | *Biznes.gov.pl - Serwis informacyjny-uslugowy dla przedsiębiorcy*. URL: https://www.biznes.gov.pl/pl/portal/00253?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 22.05.2025).
6. Who must pay VAT. *Strona główna* | *Biznes.gov.pl - Serwis informacyjny-uslugowy dla przedsiębiorcy*. URL: https://www.biznes.gov.pl/en/portal/004121?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 22.05.2025).
7. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 01.07.2024).
8. Дема Д.І., Шевчук, І.В. Спрощена система оподаткування: реалії та перспективи в Україні. Облік і фінанси АПК: науково-освітній портал. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/sproschena-sistema-opodatkuвання-realii-ta-perspektivi-v-ukraini.html>
9. Козинець, І.Г., Кравченко, О.В. (2020). Спрощена система оподаткування в Україні: переваги та недоліки. *Юридичний науковий електронний журнал*, (3), 241-244. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-3/58>.
10. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. 1997 nr 137 poz. 926 z późn. zm.). URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19971370926>
11. Code Général des Impôts (CGI). *Legifrance*. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGITEXT000006069577/>

References

1. Cazenave, L. (n.d.). Quelle est la fiscalité en vigueur pour une entreprise individuelle? [What is the current tax system for a sole proprietorship?]. *Legalstart.fr*. Retrieved from <https://www.legalstart.fr/fiches-pratiques/entreprise-individuelle/quel-regime-fiscal-pour-votre-entreprise-individuelle/> [in French].

2. Legalstart.fr. (n.d.). *Fiscalité de l'entreprise individuelle: que faut-il savoir?* [Taxation of the sole proprietorship: what should you know?]. Legalstart.fr. Retrieved from <https://www.legalstart.fr/fiches-pratiques/entreprise-individuelle/quel-regime-fiscal-pour-votre-entreprise-individuelle/#impot-en-entreprise-individuelle--quelles-sont-les-taxes-a-payer> [in French].
3. Service-Public.fr. (n.d.). *Impôt sur le revenu – Calcul de l'impôt* [Income tax – Tax calculation]. Service-Public.fr. Retrieved from <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F34328> [in French].
4. Biznes.gov.pl. (n.d.). *Jakie składki na ubezpieczenia społeczne płaci przedsiębiorca do ZUS* [What social security contributions must an entrepreneur pay to ZUS?]. Biznes.gov.pl. Retrieved from <https://www.biznes.gov.pl/pl/portal/00274> [in Polish].
5. Biznes.gov.pl. (n.d.). *Podatek liniowy* [Flat-rate income tax]. Biznes.gov.pl. Retrieved from https://www.biznes.gov.pl/pl/portal/00253?utm_source=chatgpt.com [in Polish].
6. Biznes.gov.pl. (n.d.). *Who must pay VAT*. Biznes.gov.pl. Retrieved from https://www.biznes.gov.pl/en/portal/004121?utm_source=chatgpt.com
7. Verkhovna Rada of Ukraine. (2010, December 2). *Podatkowy kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755-VI* [Tax Code of Ukraine: Law of Ukraine No. 2755-VI]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> [in Ukrainian].
8. Dema, D.I., & Shevchuk, I.V. (n.d.). *Sproshchena systema opodatkuvannia: realii ta perspektyvy v Ukraini* [Simplified taxation system: realities and prospects in Ukraine]. *Oblik i finansy APK*. Retrieved from <https://magazine.faaf.org.ua/sproshchena-sistema-opodatkuvannya-realii-ta-perspektivi-v-ukraini.html> [in Ukrainian].
9. Kozynec, I.H., & Kravchenko, O.V. (2020). *Sproshchena systema opodatkuvannia v Ukraini: perevahy ta nedoliky* [Simplified taxation system in Ukraine: advantages and disadvantages]. *Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal – Legal Scientific Electronic Journal*, (3), 241–244. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-3/58> [in Ukrainian].
10. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. *Ordynacja podatkowa* [Tax Ordinance Act of 29 August 1997] (Dz.U. 1997 nr 137 poz. 926 z późn. zm.). Retrieved from <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19971370926> [in Polish].
11. *Code Général des Impôts (CGI)*. (n.d.). Legifrance.gouv.fr. Retrieved from <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGITEXT000006069577/> [in French].

Одержано статтю: 20.05.2025
Прийнято до друку: 30.05.2025